

דברות קודש

מאת
נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת נמדנר

נאטא

כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה

או לעילוי נשמת

ניתן לשלוח מייל:

A0799326426@GMAIL.COM

058-325-4668

עיצוב וסדר:

א.ש. אשדוד

0527627127

פרשת במדבר

ונראה לבאר דברי המדרש, למה התאוו עם ישראל לדגלים. ובהקדם נביא דברי הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע שמבאר המשך הפסוק איש על דגלו באתת לבית אבותם, ורש"י (שם) פירש באות שמסר להם יעקב אביהם כשנשאוהו ממצרים וכו' יהודה ויששכר וזבולון מן המזרח וכו'.

ודיקדק הרה"ק מהרי"ד מבעלזא מהו הלשון 'באות' הו"ל למימר בסימן שמסר להם יעקב אביהם. ואמר הענין של האות שמסר יעקב בדרך זו, דהנה מצאנו באברהם שהלך להתפלל למקום השראת שכינה כדכתיב (בראשית כב ג) וילך אל המקום אשר אמר לו האלקים, גם אצל יצחק כתיב (שם כד סג) ויצא יצחק לשוח בשדה, אבל ביעקב כתיב (שם כח יא) ויפגע במקום, ואמרו חז"ל (חולין צא:): שבא הר המוריה לנגדו, שלא היה צריך לילך למקום של השראת שכינה רק היה ממשיך השראת השכינה אצלו. והנה הדגלים בעת שבני ישראל חנו היה המשכן עומד והיה השראת

איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאוהל מועד יחנו (במדבר ב ב).

איתא במדרש (במדבר רבה ב ג) ד"א הביאני אל בית היין, בשעה שנגלה הקב"ה על הר סיני ירדו עמו כ"ב רבבות של מלאכים שנאמר (תהלים סח יח) רכב אלהים רבותים אלפי שנאן, והיו כולם עשויים דגלים דגלים שנאמר (שיר ה, י) דגול מרבבה, כיון שראו אותן ישראל שהם עשויים דגלים דגלים התחילו מתאווים לדגלים אמרו הלואי כך אנו נעשים דגלים כמותן לכך נאמר הביאני אל בית היין, זה סיני שנתנה בו התורה שנמשלה ביין (משלי ט, ה) ושתו ביין מסכתי הוי אל בית היין זה סיני, אמר להם הקדוש ברוך הוא מה נתאויתם לעשות דגלים חייכם שאני ממלא משאלותיכם (תהלים כ ו) ימלא ה' כל משאלותיך, מיד הודיע הקב"ה אותם לישראל ואמר למשה לך עשה אותם דגלים כמו שנתאוו.

נסיונות החיים, הוי אומר איש על דגלו באתת לבית אבותם, היינו שתי דברים האחת איש על דגלו זאת אומרת הכוח של קבלת התורה, והשנית באותות לבית אבותם, זהו זכות אבות והכוח של יעקב אבינו להמשיך השראת השכינה גם בגלות כשאין בית המקדש קיים.

ובענין איש על דגלו נראה לומר, על פי מה שכבר דקדקתי פעם בלשונות הפסוקים שאנו אומרים בכל יום בשש זכירות, רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך וגו' יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחרב וגו' (דברים ד ט - י).

ויש לדקדק אמרו יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך, הו"ל למימרו יום מתן תורה, ומה הענין שהכתוב מדייק יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך. ונראה לומר שהענין העקרי שמסייע לנו שלא נשכח את התורה הוא המצב העילאי שהיה במתן תורה, הן מהגבלת ההר, וכלשון רש"י על הפסוק (שמות יט כד) והכהנים והעם אל יהרסו לעלות וגו', אל יהרסו את מצבם לעלות אל ה'. והן הרבבות מלאכים עם הדגלים, והקולות והברקים וקול השופר, וכל העם

השכינה, אבל בעת הנסיעה היה המשכן מפורק. וזהו כוונת הפסוק באותות לבית אבותם כפירש רש"י באות שמסר להם יעקב אביהם שהוא היה ממשיך אצלו השראת השכינה, כן תעשו גם אתם שתמשיכו אצלכם השראת השכינה.

ונראה לומר לפי דבריו שלכן התאוו עם ישראל לדגלים, שלעת הנסיעה שהיה המשכן מפורק יגן עליהם הזכות של קבלת התורה הנרמז בענין הדגלים כנ"ל.

והנה ידועים דברי מרן הבעל שם טוב זי"ע בענין המ"ב מסעות דאיתא בפרשת מסעי, כי אצל כל אדם מיום הוולדו עד שובו אל עולמו הריהו ג"כ עובר מ"ב מסעות.

וגם מובא בשם הרה"ק רבי יצחק מווארקא זי"ע שאמר בשם מורו רביה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע, שמשא רבינו כתב המסעות של ישראל ונעשה מהן תורה, וכן עתה אליהו כותב כל המסעות ואפרתקאות של כל אחד מישראל, וכשיבוא משיח ב"ב יהיה מזה ספר שילמד ממנו.

הרי אנו רואים שבמסעות האלו נרמזים הנסיונות שבני ישראל עוברים בכל דור ודור. ואולם מה הכוח שיש לנו להתגבר על כל

לפני הר סיני מבלי קבלת התורה, הא תכלית מעמד הר סיני היתה בכדי לקבל התורה. והנה בשבוע שעבר קיצרתי בדבר ועתה אבאר יותר דבריו כדי שנוכל להבין יותר ענין שלשת ימי הגבלה.

זקני זי"ע הביא משמו של השם משמואל שמפרש שהניסיון של כלל ישראל לפני קבלת התורה היה בהגבלת ההר, וזהו מצוה ראשונה שנצטוו אצל הר סיני עוד קודם קבלת התורה, וע"ז קאי אילו קרבנו לפני הר סיני דיינו היינו על עצם קיום מצוה זו של הגבלה.

ומבאר כ"ק אאזמו"ר זי"ע לפי דבריו על פי מה שמבואר בספרים הק' הא דכתיב (שם פסוק יב) והגבלת את העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר וגו'. שבני ישראל הגיעו בעת ההיא לתשוקה גדולה ונפלאה לעלות ולהתעלות ולהדבק בחי העולמיים. ואמר הקב"ה למשה רבנו שיגביל את העם מלעלות יותר מהמדרגה הראויה להם, כי המטפס ועולה יותר ממדרגתו הראויה לו, לא יהיה יכול להתמיד בזה, ויפול ממדרגתו.

ומביא שם עוד מהשם משמואל דכשם שזרח משעיר למו, שהחזירו

רואים את הקולות. כל הדברים האלו היה חלק מהמצב שהיה במתן תורה. ואפשר שזה כוונת הכתוב באמרו יום אשר עמדת לפני ה' אלקך דייקא, היינו המעמד של הר סיני עצמו זה מה שמסייע לנו שלא לשכוח התורה.

כ"ק אאזמו"ר זי"ע היה רגיל לחזור על מה שמבאר בעל ההפלאה הפסוק הגבל את ההר וקדשתו (שם יט כג), דגבולות של האותיות מתיבת הר הם קודש, דהיינו הגבולות מסביב לאות ה' היא האות ד' לפנייה והאות ו' לאחריה, והגבולות מסביב לאות ר' היא האות ק' לפנייה והאות ש' לאחריה, ויחדיו הצירוף הוא קודש, דהיינו שאם עושים גבולות לתורה מגיעים לקדושה.

והיה כ"ק אאזמו"ר זי"ע מבאר לפי דבריו מה שאמרו חז"ל (סוכה נב.) שלעתיד לבוא יהיה נדמה היצר הרע לצדיקים כהר, ולמה דוקא כהר, אלא כי אנו רואים שבתוכה הר נרמז היצר הרע, שע"י הגבלת ההר, דהיינו היצר הרע כנ"ל, מגיעים לקדושה.

כבר הזכרנו בשבוע העבר מה שביאר כ"ק אאזמו"ר זי"ע דברי בעל ההגדה אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו, והקשה מה התועלת והמעלה בזה שקרבנו

וכעת לפי זה יש להעמיס ולומר שזה הענין שנתאוו כלל ישראל לדגלים, דהרי כבר אמרנו שהמסעות מרמזו להנסיונות שעוברים במשך ימי חיינו, וממילא בזמן שבית המקדש היה קיים היה הכוח של סביב לאוהל מועד יחנו, היינו הקדושה של הבית המקדש שמגין עליהם וזה עמד להם לישראל להתגבר על כל הנסיונות, אבל בזמן הגלות כשאין בית המקדש קיים, איזה זכות יעמוד להם שיוכלו להתגבר על הנסיונות, על זה אמר הכתוב איש על דגלו באתת לבית אבותם, שתי הכוחות של הדגלים הנרמז למעמד הר סיני כנ"ל, כח התורה וזכות אבות, זאת אומרת הכוח של יעקב אבינו להמשיך השראת השכינה גם בגלות כשאין בית המקדש קיים.

מתוך רעוא דרעוין פרשת במדבר תשפ"א

הקב"ה את התורה על כל אומה ולשון ולא קבלוה, שבדק אותם במצוות ואיסורים שקשה להם לקיימם (ראה ע"ז ב.), כמו כן בדק את ישראל במצוות ההגבלה, אם יוכל ישראל לעמוד בניסיון הגדול הלזה, ולא לעלות למקום שנאסר עליהם. והיינו דאמרינן אילו קרבנו לפני הר סיני, והיינו באים לידי התשוקה הנפלאה והנשגבה ההיא, לעלות ולהתעלות, ג"כ דיינו, אף אם לא היה נותן לנו את התורה, כי לפני מתן תורה העיקר בקיום המצוות הוא הרצון והתשוקה.

ונראה לומר לפי דבריו, דמעמד הר סיני גופא היא מה שעומדת לאדם בעת נסיון להתגבר על זה, שכשנזכר במעמד הר סיני, היינו בהרצון והתשוקה שהיה לו אז, הרי זה נותן לו כוח לעמוד בניסיון.

לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני, ורש"י (שם) מביא שחז"ל (שבת פו:) אמרו שביום הזה, הכונה לראש חודש.

השבת הוא שבת מברכים חודש סיון, ראש חודש סיון הוא היום שכלל ישראל הגיעו להר סיני, כמו שנאמר (שמות יט, א) בחדש השלישי

למשה רבנו שיגביל את העם מלעלות יותר מהמדרגה הראויה להם. וזהו מה שאנחנו אומרים בהגדה אילו קרבנו לפני הר סיני, והיינו באים לידי התשוקה הנפלאה והנשגבה ההיא, לעלות ולהתעלות, ג"כ דיינו, אף אם לא היה נתון לנו את התורה.

וע"פ דבריו יבואר המעלה שביום הזה שבאו מדבר סיני, שעצם ההגעה להר סיני עצמו, אפילו שעדיין לא קיבלו התורה ג"כ יש לה מעלה וחשיבות.

והנה אור החיים הק' מבאר בדברים נפלאים (שם פסוק ב) שכל ענין הגעה להר סיני היה חלק מההכנה לקבלת תורה. דהנה שם בפסוק ב' כתיב, ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר. והקשה האור החיים, למה איחר המוקדם, כי פסוק זה היה לו להקדים קודם פסוק שלפניו שאמר באו מדבר סיני, ואולי שהוא על דרך אומרם (סנהדרין קה): אהבה מקלקלת השורה להקדים המאוחר, שלהיות כי הוא זה יום המקווה לבורא לתורה לעולם לעליונים ולתחתונים ומיום הבריאה והם יושבים ומצפים מתי יבואו בני

ויש להבין מה הוא המעלה בזה שהגיעו באותו יום להר סיני, וכן איזה משמעות היא לנו ההגעה להר סיני לחוד מבלי נתינת התורה. וכבר עמד על זה כ"ק אאזמו"ר זי"ע בדברי בעל ההגדה אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו, והקשה מה התועלת והמעלה בזה שקרבנו לפני הר סיני מבלי קבלת התורה, הא תכלית מעמד הר סיני היתה בכדי לקבל התורה.

ויישב בשתי אופנים, א. דבא להורות כי כל פסיעה שאדם פוסע והולך ועושה כדי להגיע לדבר טוב, אפילו בשעה שהיא רחוק מהתכלית, לא יאמר כי פסיעה זו לא תביאנו אל התכלית, אלא גם בזה עושים ופועלים הרבה. דהיינו עצם הגעתם להר סיני היתה חלק מהתהליך כדי להגיע לתכלית מבוקשתם, קבלת התורה, ולכן עצם ההגעה להר סיני הוא ג"כ חשובה.

ובאופן ב' ביאר על פי מה שביארו הספרים הק' הא דכתיב (שם פסוק יב) והגבלת את העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר וגו'. שבני ישראל הגיעו בעת ההיא לתשוקה גדולה ונפלאה לעלות ולהתעלות ולהדבק בחי העולמים. ואמר הקב"ה

ישראל מדבר סיני, לזה כשהגיעו שמה לא עצרו כח לספר סדר הדבר ותכף קדמה ההודעה באומרו ביום הזה באו וגו' הגיע חשוק ונחשק לחושק וחשוק ושמחו שמים וארץ כי זה הוא תכלית הבריאה ותקוטה ואחר כך חזר הכתוב להודיע פרטן של דברים.

עוד הקשה האור החיים, אומרו ויבואו מדבר סיני והלא כבר אמר בכתוב שלפניו באו מדבר סיני. עוד צריך לדעת למה הוצרך לומר ויחנו במדבר הלא מובן הוא הדבר כי במקום ביאתם חנו.

ומבאר האור החיים שכוונת הכתוב הוא להקדים ג' ענינים שהם עקרי ההכנה לקבלת התורה שבאמצעותם נתרצה ה' להנחילם נחלת שדי היא תורתנו הנעימה. הא' הוא התגברות והתעצמות בעסק התורה כי העצלות הוא עשב המפסיד השגתה, ולזה תמצא כי כל מקום שיזכירנה ה' לתורה ידקדק לומר לשון חוזק ואומץ עד גדר שימית עצמו עליה דכתיב (במדבר יט, יד) זאת התורה אדם כי ימות וגו' ודרשו ז"ל (שבת פ"ג ב) וכו', כמו כן רבותינו ז"ל ידקדקו בהזכרתה לומר עסק התורה השתדלות התורה ורבים כמוהו, ועיין מה שפירשתי בספרי

חפץ ה' שחברתי על קצת ממסכתות הש"ס בקטנותי במאמר רבותינו ז"ל (שם פ"ח ב) למיימינים בה כו' ותראה כי לא תושג ההשגה אלא בהתעצמות גדול, וכנגד זו אמר הכתוב ויסעו מרפידים, לא בא להודיע מקום שממנו נסעו שאם כן היה לו להקדימו קודם תחנונם, אלא נתכוין לומר שנסעו מבחינת רפיון ידים כמו שמצינו שדרשו כן רבותינו ז"ל (סנהדרין קו). בפסוק (לעיל יז, ח) וילחם עם ישראל ברפידים ברפיון ידים. והן עתה נסעו מבחינה זו והכינו עצמם לעבוד עבודת משא בנועם ה', והוא אומרו ויבואו מדבר סיני.

וענין ב' הוא השפלות והענוה כי אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשפיל עצמו ומשים עצמו כמדבר, וכנגד זה אמר ויחנו במדבר פירוש לשון שפלות וענוה כמדבר שהכל דורכים עליו. וענין ג' הוא בחינת ייעוד חכמים בהתחברות בלב שלם ותמים לא שיהיו בד בבד שעליהם אמר הכתוב (ירמיה נ לו) חרב אל הבדים (ראה ברכות סג), אלא יתועדו יחד ויחדדו זה לזה ויסבירו פנים זה לזה, וכנגד זה אמר ויחן שם ישראל לשון יחיד שנעשו כולן יחד כאיש אחד, והן עתה הם ראויים לקבלת התורה.

וראינו מדבריו הקדושים יעזור השי"ת שנזכה להכין את
 שבפסוקים אלו מונחים היסודות של עצמנו כראוי לקבלת התורה, ונהיה
 ההכנה לקבלת התורה, ובהם נוכל ראויים לקבל התורה, ובקרוב נזכה
 לידע איך להכין עצמנו כדבעי, בכדי לביאת גוא"צ בב"א.
 שנהיה ראויים לקבלת התורה.

מתוך רעוא דרעוין פרשת בהר - בחוקתי תשפ"א

שבת קודש פרשת בחוקתי תשפ"ב

קידושא רבא בצפרא דשבתא

'שמחת בית צדיקים' קידושא רבא
לדגל הולדת הנכדה לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בת לחתנו הרה"ג שלמה שוודץ שליט"א

וביאור הענין של ערכין, שדמים הוא השווי הגשמי של האדם, וזה משערין לפי דמיו שהוא נמכר בשוק. משא"כ ערכין הוא ערך הרוחני של האדם, וזה דבר שאי אפשר לשער לפי מה שהוא נמכר, ועל זה נתן התורה שיעור כמה הערך של כל אדם.

אנו רואים בפרשתן שגם תינוק מבן חודש יש לו ערך. וצריכים להבין איזה ערך יש לו אדם כשהוא בן חודש, שהלא הוא אינו מדבר ואינו הולך ואינו אוכל ושותה בכוחות עצמו, גם לפי מה שאמרנו שהענין של ערכין הוא ערך הרוחני, איזה ערך רוחני יש לו תינוק בן חודש.

הנה כ"ק אאזמו"ר זי"ע אמר פעם - ובאמת המקור של מימרא זו

דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם איש כי יפלא נדר בערבך נפשת לה' (ויקרא כו ב). ואם מבן חדש ועד בן חמש שנים והיה ערבך הזכר חמשה שקלים כסף ולנקבה ערבך שלשת שקלים כסף (שם פסוק ו).

ראיתי פעם שהמעם שפרשת ערכין סמוכה לתוכחה, כי אפשר שיהיה יהודי שאחרי שיקרא את התוכחה יחשוב כי אין ליהודי שום ערך, על כן מראה לו התורה הקדושה תיכף אחרי התוכחה, כי ליהודי אפילו בן חודש יש לו כבר ערך.

רש"י הק' כותב (שם פסוק ג) שערך אין זה לשון דמים, אלא בין שהוא יוקר בין שהוא זול, כפי שניו, הוא הערך הקצוב עליו בפרשה זו.

זו מונחת בברכות שמוכא בפרשתן. כתיב (שם כו ט) והפירתי אתכם והרביתי אתכם והקימותי את בריתי אתכם. ומפרש רש"י והרביתי אתכם - בקומה זקופה. וזו הכוונה של הברכה לגדלה, ואין הכוונה במובן גשמי, קומה זקופה גשמי, שזה לא ביד האדם, אלא הכוונה לגדלה בקומה זקופה בבחינה רוחני.

באור החיים הק' כתב לבאר פסוק זה וז"ל, ואומרו והרביתי אתכם לשון מעלה ורבנות, והכוונה בזה שהגם שיהיו מרובים כל כך כמ"ש והפירתי אתכם, ומדרכים הרגילים כנמצאים בעולם כל המתרבה ימעט ערכו, אף על פי כן והרביתי אתכם, שהילדים כל אחד ואחד יהיה להם חשיבות. ואומרו והקימותי את בריתי אתכם, הבטיחם מה שהבטיח הנביא דכתיב (ישע" נט כא) ואני זאת בריתי אותם אמר ה' וגו' לא ימוש מפך וגו' שלא תפסק תורה מזרעם. וזו הענין של הברכה שמאחלים לתורה.

והם אלו הברכות שאנו מברכים בעת שנוולד תינוק, והם מופיעים בפרשתן. כשנוולדת ילדה ראשונה ומאחלים לאביה ואמה שיוכו לגדלה לתורה לחופה ולמעשים טובים, יכולים האב והאם לחשוש מעט בליבם ולומר איך יוכלו באמת לגדלה לתורה ולחופה

הוא מהרה"ק רבי שלמה מזוויעהל זי"ע (שיומא דהילולא דיליה יחול בשבוע הבעל"מ ביום שיש כ"ו אייר כספירת יסוד שביסוד) למה כשנוולד תינוק, והתינוק אינו מדבר ואינו הולך ואינו אוכל ושותה בכוחות עצמו, כולם שמחים, וכאשר ילך האדם למושב הזקנים, שם יראה אנשים שאינם מדברים ואינם הולכים וצריכים להאכיל אותם, וכולם עצובים ובוודאי שלא שמחים.

אולם החילוק פשוט הוא, שאמנם התינוק שנוולד אינו מדבר ואינו הולך ואינו אוכל ושותה בכוחות עצמו, אבל יודעים שבעזרת השו"ת התינוק ידבר וילך ויאכל וישתה, ולכן שמחים, השמחה הוא על שהתינוק יש לו עתיד. אבל האנשים שנמצאים במושב זקנים שאינם מדברים ואינם הולכים וצריכים להאכיל אותם, זה סוף כל האדם, ולכן זה ששם אין שמחים.

הערך האמיתי של תינוק בן חודש ימים הוא על שתינוק זה יש לו עתיד, שהוא עתיד לגדול לתורה לחופה ולמעשים טובים.

כשנוולד תינוק אנו מאחלים שיזכה אביו ואמו לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים. ובאמת ברכה

וכו', ובפרט לחופה שחושבים איך יוכלו לחתן את בניהם בכבוד.

יעזור השי"ת שיזכו אביה ואמה לגדלה לתורה לחופה ולעשים טובים, וכבר אחז"ל (בבא בתרא קמא.) בת תחילה סימן יפה לבנים, ויהי רצון שנוכה לראות יחד עם מחותני הגאון רבי ישראל שוורץ שליט"א מלוא חפניים נחת ותענוג דקדושה ממנה ומכל יוצ"ח, שנוכה כולנו לראות נחת מצאצאינו עדי נוכה לכיאת גוא"צ בכ"א.

אלא שההורים צריכים לדעת שברכות אלו הם הכול מהקב"ה ואין עליהם לדאוג את דאגת המחר, אבל מה שמוטל על ההורים הוא רק להשתדל בחינוך הילדים, לגדלה לתורה לחופה ולמעשים טובים, וכן להרבות בתפילות, ועל ידי זה יהיה ה' בעזרתם.

דעזא דדעזין

גם לשון אם שהוא לשון ספק אינו מובן שהרי הוא חיוב ואינו רשות גם העירו הקדמונים על מה שאמר אם בחקתי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם וגו', הלא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא ומה זה שהבטיח שכרם בעולם הזה, ומה גם שעיון התורה הוא דבר גדול מאוד והבטחת הגשמים בעתם הוא שכר קטן מאוד לערך גדול יקר עיון התורה.

ומבאר המאור ושמש על דרך שפירש בחפץ ה' (מבעל אור החיים הק) על הש"ס) על מאמר התנא (ברכות כח): מודה אני לפניך ה' אלוקי ששמת

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם. ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועין השדה יתן פריו (ויקרא כו ג-ד). ומפרש רש"י אם בחקתי תלכו - יכול זה קיום המצות, כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו הרי קיום המצות אמור, הא מה אני מקיים אם בחקותי, תלכו שתהיו עמלים בתורה.

בספה"ק מאור ושמש כתב, שיש לשים לב על פירש"י שאין זה במשמעות התיבות של אם בחקתי תלכו, שתהיו עמלים בתורה, והיה לו לומר אם בחוקתי תהגו או תעיינו,

לו העת ההיא לתלמוד תורה, כדי לעמוד אח"כ בתפלה מתוך דברי תורה.

ואח"כ ג"כ כשמוכרח לעסוק בעסקיו, מ"מ כל כוונתו הוא להשתכר פרנסתו שיוכל לעסוק בתורה, ומפני זה הוא מקבל שכר גם על עמלו ומרחו לצורך פרנסתו, הגם שהוא עסק של רשות, מאחר שכוונתו למען יוכל לעסוק בתורה ובמצוות, יש לו קיבול שכר גם על העסק של רשות ההיא, מלבד שכר עסק התורה. ואולם יש אנשים רקים אשר אין שמים על לבם דבר ה' ותורתו, וכל מגמתם בשכבם ובקומם לאסוף הון רב, ומבלים בהל כל ימיהם בחמדת תבל, וזה כל מאווייהם בבוקר השכם וכל היום כולו, הנה אדם כזה אין לו בעמלו שום שכר, ואדרבה העסקים ההם יריצוהו אל הבור לירד לבאר שחת.

וזה כוונת התנא אני עמל והם עמלים, פירוש שאני עמל במלאכה ועסקים כמותם, ואעפ"כ אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר, מפני שאני משכים לדברי תורה וכל מגמת עמלי הוא לצורך עסק התורה, והם אינם שמים לב לעמול לצורך תכלית האמיתית לכן תקותם למפח נפש.

חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות, שאני משכים והם משכימים אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים, אני עמל והם עמלים אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר, אני רץ והם רצים אני רץ לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת.

והקשה שם שהוא כפול שהרי די באמרו אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים, אני רץ לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת. וממילא ידעינן שלעמל תורה יש קיבול שכר, ולעמלם אין קיבול שכר.

ופירוש הוא ז"ל, כי הנה גם העובד ה' ועוסק בתורה מן ההכרח הוא שיעסוק גם במעט דרך ארץ להחיות את נפשו ונפש ביתו. אמנם העובד ה' גם בעת שהוא עוסק בעסקים לצורך פרנסתו, עיקר כוונתו בעסק זה כדי שיהיה לו ממה להתפרנס למען ימצא מרגוע לנפשו לעסוק אח"כ בתורה, וכל עסק מלאכתו הוא עבור עסק התורה. ואדם כזה שתורתו קבע ועיקרית אצלו, כשהוא משכים לקום באשמורת הבוקר שאז עדיין אינו ומן עסק לעסוק בסחורה, אז הוא קובע

בר יוחאי ומלאכתן היתה נעשית ע"י אחרים.

אִתָּא במדרש (ויקרא רבה לה א) אם בחקותי תלכו הה"ד (תהלים קיט נט) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, אמר דוד רבש"ע בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות הה"ד ואשיבה רגלי אל עדותיך.

וּבִיאֵר הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע דברי המדרש באופן הדומה למה שאמרנו מהמאור ושמש, ומקור דבריו הוא מאביו הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע, דהנה בפסוק כתיב אם בחוקתי תלכו, והנה לשון הליכה מורה שיהיה בתמידות כן, ואמנם האדם הוא בתוך העולם, וצריך לעסוק במשא ומתן ובשאר צרכי העולם, ואולם האמת הוא כי בכל מקום שאיש ישראל הולך, אין שום מקום שלא יהיה לו שייכות עם תורת השי"ת ומצוותיו, והכל הוא הכנה כדי שנוכל לעסוק בתורה ומצוות.

וזהו כוונת המדרש, כי לכאורה היה משמע שרק בעת שנודמן לו עשיית המצוה יעשה המצוה, ואח"כ

ועל דרך זה מבאר המאור ושמש ביאור הכתובים, אם בחקתי תלכו, פירוש שאם הליכתם שאתם מתהלכים לעשות מלאכתם להביא טרף לביתכם תהיה בשביל חוקותי, שהוא כדי שתוכלו לעסוק בתורה שלא מדוחק. ומלת בחוקותי ביאורו בשביל חוקותי, כמו בראשית שפירשו חז"ל (בראשית רבה א ו) בשביל התורה שנקראת ראשית דרכו, ובשביל ישראל שנקראו ראשית תבואתו. וזה שפירש"י שתהיו עמלים בתורה, פירוש שהעמל שאתם עמלים לצורך פרנסה, תהיה אלא בשביל התורה, שתוכלו אח"כ לעסוק בתורה ולא תהיו טרודים בדאגת פרנסה, אז בעשותכם זאת, גם השי"ת יעשה את שלו להזמין פרנסתכם בלי טורח.

וזהו אמרו ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה, שבראותו כי כונתכם רצויה בעמלכם כדי לעסוק בתורה, על כן יברך את מעשי ידיכם שלא תצטרכו להטריד עצמיכם הרבה ותוכלו לעסוק בתורה מתוך הרחבה, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות לב:): חסידים הראשונים מתוך שחסידים היו מלאכתן מתברכת, ולכן אמר אם בחוקתי, לשון ספק, מפני שאין זה חיוב דוקא לעסוק במשא ומתן, שהרבה עשו כרבי שמעון

אינו צווחין הב לנו מזונא וכו' ככלבין
דמצווחין דאינון מצווחין אלא לגרמיהו.

אלא תירץ בשם זקינו הרה"ק רכי
לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע
דהיה רגיל להמליץ טוב על כלל
ישראל, וכך אמר, רבנו של עולם,
כל בקשת ה'געלמ' של עמך ישראל
לצרכך היא, כי אם אתה סוחט 'יודישע
געלמ' מה עושה יהודי עם ה'געלמ',
יגדל בניו לתלמוד תורה, יענג את
השבת, יפתח ידו בצדקה, וא"כ מדוע
לא תושיע אותם.

אנו נמצאים כעת בימים שאחרי ל"ג
בעומר יומא דהילולא קדישא של
התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי,
וב"ה צריכים להודות להשי"ת שזכינו
לעלות למירון ולשפוך שיה על קברו,
ולשמוח בשמחת ההילולא. אמנם
השמחה במירון בשנה הזאת היתה
מעורבת עם הרבה כאב, המילים
הראשונות שעלו בליבי כשהגעתי להר
מירון היה הפסוק (איכה ה יח) על הר
ציון ששמים שועלים הלכו בו, כשראיתי
את ההר הקדוש שהיה שומם ביחס
לשנים כתיקונן, והכאב היה כפול
ומכופל על ההתעללות ביהודים יראים
שלמים, שעיכבו אותם שעות ארוכות

יעסוק רק בעניני העולם, ועל כן מפרש
המדרש שלשון 'תלכו' הוא בתמידות,
שאפילו בכל עניני העולם ומשא ומתן
אין שום מקום שלא יהיה שייכות
לתורה ומצוות, וכל עניני העולם
צריכים להיות הכנה כדי שנוכל לקיים
התורה והמצוות.

וזהו כוונת המדרש 'חשבתי דרכי
ואשיבה רגלי אל עדותך, אמר
דוד רבש"ע בכל יום ויום הייתי מחשב
ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית
אני הולך', שהוא עניני העולם, 'והיו
רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי
מדרשות', שכל עניני העולם המה
הכנה לתורה ומצוות. וזהו גם הכוונה
מה שאמר 'רבנו של עולם', דהיינו
להכיר אדנותו ואחדותו ית"ש בכל
עניני העולם.

ב"ק אאזמו"ר זי"ע גם מבאר דברי
מדרש אלו באופן דומה, ואמר
שכלל ישראל כשאומרים בתפילות
ראש השנה 'ובכן תן' הם מכוונים
'גיב געלמ' [תן כסף], וכשאומרים עוד
פעם 'ובכן תן' הם מכוונים 'גיב
נאכאמאל געלמ' [תן עוד פעם כסף],
ולכאורה זה קטרוג גדול על כלל
ישראל, דידועים דברי הזוה"ק (תיקו"ו
כב.) שכתב דבריש כל שתא ושתא

רובל, היה זה סכום גדול ולאשה לא היה מאום, אך מכיון שלא היתה לה ברירה הלכה ומכרה את כל אשר נותר בכל זאת בביתה ובקושי רב עלה בידה לקבץ את הסכום הדרוש לפדיון, אותו קרוב עמד מן הצד והתפלא מאד כיצד הרבי מבקש סכום כה גדול מאשה שאין לה מאומה בביתה, אך כיון שהבטיח לא לשאול לכך החריש ולא הביע את תמיהתו בגלוי, ולאחר מכן נסעו משם.

בעבור שנה נתאוה אותו מקורב לראות כיצד נפל דבר ומה קרה באותו בית שנמל ממנו הרבי את פרוטותיו האחרונות וכיצד התקיימה ברכתו, קם ונסע לאותה עיר, כבואו שמה ראה כי המקום נשתנה לבלי הכר, ובמקום אותו בית מט לנפול עומד כעת בית חדש ונאה, בעליו זכו בעשירות מופלאה ונוהגים בהכנסת אורחים מופלגת, נכנס וביקש לשוחח עם בעלי הבית ושאלם מה קרה כאן ואיך נפלה עשירות בחלקם, השיבה בעלת הבית כי אחר נסיעת הרבי היה כאן מישהו שהביא שק עם 'גאלדנע רענדליך' (מטבעות זהב) והשאירם כאן ולא חזר, וכך נפל כל הסכום בחלקם.

בחניונים בטענות סרק על חוסר מקום בהר, ובעיני ראיתי מאות יהודים הולכים ברגל דרך ארוכה כדי להגיע למירון, ובתוכם זקנים בכסא גלגלים. ההרגשה שהרגשתי היה שזה חלק מהגלות המר, ובשעה זו עלינו להתבונן על מה עשה ה' ככה.

הן היום הוא יומא דהילולא של הרה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל זי"ע, המכונה 'דער טשערנאבלער מגיד', ראיתי מובא סיפור אודותיו, שהוא היה נוהג לאסוף מעות עבור הצדיקים נסתרים. פעם נסע לעיר אחת, וביקש אחד ממקורביו והפציר בו שיואל לצרפו עמו למסעו, מתחילה לא אבה הטשערנאבלער מגיד להסכים לכך, אך לבסוף אחר תחנונים מרובים נעתר לבקשתו בהתנתות עמו תנאי שלא ישאל שאלות על מה שיראה לאורך כל הנסיעה, והבטיח לו כן אותו קרוב ונסע עמו.

בשהגיעו לאחת העיירות נכנס הרבי לאחד הבתים ששררה בו עניות ודחקות עצומה, בעל הבית לא שהה באותה עת בכיתו וזוגתו ביקשה מהרבי שיתן לה דבר מה כי אין לה כלום, אמר לה שיתן לה ברכה אך יהיה עליה לתת לו על כך מאתיים

רבי שמעון! בעניך ראית איך שהתעללו בנו, יהודים עם צרות ומועקות באו במסירות אליך, כל יהודי עם צרה שלו, ועיניהם תולים לעלות לקבר הרשב"י ולשפוך את לבם כדי לפעול ישועות, יהודים רוצים להגיע עם ילדיהם לקיים מנהג החלאקה, וחלקם עברו הרבה עד שזכו לעשות חלאקה עם הילד, וידי זדים שלטו בם והתעללו בהם, ובוודאי שממרומים תחיש לנו הישועה ותקרב הגאולה.

בתיב בפרשתן 'ואשבור מוטות עולכם ואולך אתכם קוממיות', ולכאורה קשה למה אנו אומרים בברכת קריאת שמע, 'ושבור עולנו מעל צוארינו ותוליכנו מהרה קוממיות לארצינו', הן התפילה הזאת היא שיקויים בנו הפסוק 'ואשבור מוטות עולכם ואולך אתכם קוממיות', ומדוע אין אנו מתפללים בלישנא דקרא שישבור מוטות עולנו, אלא שראיתי מתרצים כי איכר אחרי שגמר מלאכת החרישה ולא יצטרך עוד לחרוש בשנה זאת משבר מוטות העול ובשנה הבאה כשיצטרך עוד הפעם לחרוש יקח מוטות אחרים וישים בעול, אבל אם האיכר גמר לחרוש ואין בדעתו להיות איכר עוד אז ישבור גם את העול,

ראה אותו קרוב כי ברכתו של הרבי אכן נשאה פרי סבר אפוא בדעתו כי עתה, אחר שראה בקיום הברכה, יכול הינו כבר לשאול את הרבי לפשר הדבר, נסע למשערנאביל ונכנס אל הרבי ואמר כי נוכח לראות כי ברכתו התקיימה, אך על כך תמה הוא ומבקש שישביר לו, מה היה הענין במה שנמל את כל ממונה של האשה והותירה חסרת כל, וכי לא יכול היה לברך אותה הברכה ללא שימול את כל רכושה, ענה לו הרבי, אסביר לך הדבר, דע לך כי על אותו יהודי נגזר משמים עשירות, אלא שמעולם לא ביקש זאת כי תמיד היה שמח בחלקו, וכל עוד שהיה לו מה לאכול לא ביקש כלום, ומכיון שרציתי לגרום לו שיבקש זאת הלכך נמלתי ממנו את כל אשר לו, וממילא כשבא לביתו וראה שאין כל התפלל וביקש, רבוש"ע עוזר נא לי ושלח לביתי דבר מה לאכול, או אז השפיעו לו משמים את העשירות שנגזרה עליו מכבר.

לענייננו אנו, גם אנו בגלות המר הזה יש בחינה של 'סבלות מצרים' שאנו סובלים הגלות, ואולי השי"ת רוצה לעורר אותנו שנצטעק, די לגלות, שאנחנו כבר לא יכולים לסבול בגלות, ועל ידי כן נזכה לגאולה.

ישבור גם את העול ויגאלנו גאולה שלמה שלא תבוא גלות אחרת. יעזור השי"ת שנוכה שהקב"ה ישבור עולנו מעל צוארינו ותוליכנו מהרה קוממויות לארצנו, עם גאולה שלמה בב"א.

וזהו מה שאמר הכתוב אני ה' אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהיות להם עבדים ואשבור מומות עולכם ואולך אתכם קוממויות, רצה לומר כי עוד יצטרך לעול בגלות אחרת הבאה, אבל אנחנו מתפללים שהקב"ה

דברי התעוררות לפני מעמד ההדלקה ליל ל"ג בעומר תשפ"ב

הקדושים במירון, ואין לנו שום השגה בענין הנורא הזה.

וחשבתי מקודם בעת ספירת העומר במה דאיתא בספרים לכוון בשם הוי"ה של ברכת הספירה שם מ"ה, ואולי יש לזה שייכות עם מ"ה הנפטרים ואיני יודע, ובודאי כל הענין הנורא הוא בבחינת 'תורת הנסתר' שאין לנו בזה שום הכנה.

ובברכה הראשונה של תפילת שמונה עשרה אנו מתפללין א-ל עליון גומל חסדים טובים, ויש להבין הכוונה ב'חסדים טובים' שאם הוא חסד אז בודאי שהוא טובה, וכ"ק אאזמו"ר זי"ע אמר, כוונה בזה בשם רבי שלמה קלוגר זצ"ל, שיש חסדים שהם טובים אלא שאין ניכר הטוב

אנו עומדין היום בליל ל"ג בעומר יומא דהילולא קדישא של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, ואיתא בספרים הקדושים שהוא יום שנוהגין להרבות בו בשמחה, ובאמת בכל השנים היום הזה הוא בבחינת 'וגילו ברעדה' (תהילים ב'יא), וכמו שידוע מאמר העולם שבתוך המערה יש בחינה של יום הכיפורים והתפילות מתקבלין שם כמו תפילת כהן גדול ביום הכיפורים, ל"ג בעומר הוא בספירה של 'הוד שבהוד' שזה רמז לאהרן הכהן שהיה בבחינת 'הוד', ובחצר המערה הריקודים הם בבחינת שמחת תורה.

ובשנה זו הבחינה של 'וגילו ברעדה' הוא במובן אחר, כשאנו נוכרין במה שקרה בשנה שעברה בהסתלקותם הנוראה של מ"ה

בכל הצטרכותם בישועות ורפואות ובכל הענינים ולרע של קיימא, ושנוכה לכל ההשפעות בזכותו של רבי שמעון בר יוחאי, ויה"ר שנוכה ל'הפכת מספדי למחול ל'י' (תהילים ל יב) שיתהפך בחינת ההספד לשמחה גדולה ביום שמחת רשב"י, וכמו המושך הפסוקים (שם בתהילים) 'פתחת שקי ותאזרני שמחה למען יזמך כבוד ולא ידום ה' אלוהי לעולם אודך'.

והנה מחר בלילה הוא יום ל"ד בעומר יומא דהילולא של הרה"ק רבי מענדל מרימנוב זי"ע, וידוע מה שפירש הפסוקים 'אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה הגדיל ה' לעשות עמנו היינו שמחים' (תהילים קכו ב-ג), והכוונה בזה שאומות העולם יאמרו לקב"ה שהוא הטיב עם כלל ישראל יותר ממה שבא להם בשורת הדין, ועל זה יענה הקב"ה ויאמר שאמת שהטיב עמהם יותר מכדי מדתם, אבל כל זה עשה כיון שהיו שמחים גם בגלות.

ויעזור השי"ת שזכותו של רבי שמעון בר יוחאי מליץ בעדנו שנוכה להשפעות טובות ולרחמים וחסדים גלויים, ושנוכה ל'ושמחת עולם על ראשם' וגו' (ישעיה לה י) בביאת גוא"צ בב"א.

שבזה והוא בהסתר, ובאמת למעלה במרומים כל החסדים הם טובים כיון שניכר הטוב שבחסד, ולכן אנו מתפללין 'א-ל עליון' היינו כמה שהוא עליון במרומים לכן 'חסדים טובים' שבשמים כל החסדים הם טובים בבחינת 'שוב ה' לכל' (תהילים קמה ט).

וכמו שהיה עובדה אצל הרבי ר' אלימלך זי"ע שבזמנו היתה גזירה גדולה על כלל ישראל, והוא עשה עליית נשמה לפעול אצל מרן הבעש"ט הקדוש ואצל המגיד ממעזריטש זי"ע שיפעלו בשמים לביטול הגזירה, וענו הם ואמרו לו שאינם מבינים כלל לרצונו שהרי הם אינם רואים שום רעה והכל הוא כולו טוב.

ואפשר שלכן אנו מדליקין מדורה גדולה לכבוד רשב"י להראות שאנו מאמינים שהכל מאיר למעלה אפילו אם אנו אינם מבינים, בבחינת 'להגיד בבוקר חסדיך' (תהילים צב ג) שהכל ברור בבחינת אור הבוקר, ולכן אנו מתפללין על כך בשחרית 'הראני ה' חסדיך' שנוכה לראות את טוב החסדים.

ואנו מבקשים ומתפללים קמיה דהקב"ה 'שמע ה' וחנוני ה' היה עוזר ל'י' (תהילים ל יא), שישמע ה' את קול נאקת עמו בית ישראל

להיים טיש ליל ל"ג בעומר תשפ"ב

ועוד המנהג לכוון בכל יום אות אחר מפסוק 'ישמחו וירננו לאומים וגו' ולאומים בארץ תנחם סלה' (שם פסוק ה), ויום ל"ג בעומר הוא כנגד אות וי"ו של תיבת 'לאומים'.

ויש לרמוז הענין שגודל קדושת רשב"י מביא לכך ש'לאומים' ו'אלוקים' הם ביחד ללא הברדה, שזה רמז לאיחוד וחיבור השי"ת וכלל ישראל.

יעזור השי"ת שכל ילדי החלאקה יזכו לגדול בתורה, ושיעבדו את השי"ת באש בוער בתוך לבם ובחמימות דקדושה, ובהתלהבות דקדושה בפנימיות לבם.

יעזור השי"ת שנוכה שזכותו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי יגן בעדנו שנוכה לכל ההשפעות ולכל המזכות מתוך רחמים וחסדים, ושנוכה לראות רוב נחת דקדושה מכל צאצאינו. עדי נוכה לביאת גוא"צ בב"א.

הנה יש לתת רמז במה שאנו מבקירין מדורה של אש גדולה, שכן איתא בגמרא (שבת ל"ג:) שבעת צאתו של רבי שמעון בר יוחאי מהמערה היה שורף את כל הנקרא בדרכו בגודל קדושתו, וזה לימוד גדול בעבורנו שצריך לעבוד את השי"ת על ידי אש בוער בתוך לבנו.

עוד לימוד גדול יש לנו ללמוד מדרכו של הרשב"י לעבוד את השי"ת ולהתפלל לפניו בפנימיות הלב ולא בחיצוניות כמצות אנשים מלומדה, כמו שהוא גילה נסתרות שבתורה שהם מורים על פנימיות התורה.

וחשבתי היום בעת ספירת העומר רמז במה שאנו מכוונים בכל יום שבספירה תיבה אחרת ממזמור 'למנצח בנגינות' (תהילים סו), והיום (ל"ג בעומר) הוא מרומז כנגד תיבת 'אלוקים' שבפסוק 'יודוך עמים אלוקים יודוך עמים כולם' (פסוק ד).

